

Vergaderjaar 2008–2009 A

32 049 (R 1891)

Wijzigingen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds; Washington, 28 april 2008 en 5 mei 2008

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 augustus 2009

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 7 september 2009.

De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 7 oktober 2009.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste en tweede lid, en artikel 5, eerste en tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 28 april 2008 en 5 mei 2008 te Washington totstandgekomen wijzigingen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds (Trb. 2009, 17).

Een toelichtende nota bij deze verdragswijzigingen treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 4 september 2009 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

De Raad van Bestuur van het Internationale Monetaire Fonds (hierna te noemen het «IMF») keurde op 28 april 2008 en 5 mei 2008 te Washington voorstellen goed voor een tweetal wijzigingen van de op 27 december 1945 te Washington tot stand gekomen Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds (hierna te noemen «de Overeenkomst»), zoals driemaal gewijzigd (*Trb.* 1968, 106; *Trb.* 1977, 40; en *Trb.* 1991, 70). Een vierde wijziging van 23 september 1997 (*Trb.* 1998, 72; Kamerstukken II, 1998/99, 26 244) is nog niet in werking getreden.

De eerste voorgestelde wijziging (van 28 april 2008) beoogt een vergroting van het stemrecht en de vertegenwoordiging in het IMF van lidstaten met een klein stemgewicht. De tweede voorgestelde wijziging (van 5 mei 2008) betreft een verruiming van het beleggingsmandaat van het IMF. Ieder van de wijzigingen behoeft onafhankelijk van elkander aanvaarding door de lidstaten.

Ingevolge de procedure van artikel XXVIII van de Overeenkomst wordt een wijziging voor alle lidstaten van kracht nadat drievijfde van de lidstaten met vijftig procent van het totaal van de stemmen de desbetreffende wijziging heeft aanvaard, en de lidstaten hiervan in kennis zijn gesteld door het IMF. Mocht de desbetreffende wijziging van kracht worden voordat het Koninkrijk deze heeft aanvaard, dan moet de wijziging geacht worden tot stand te zijn gekomen als een besluit van een volkenrechtelijke organisatie. Inwerkingtreding van de desbetreffende verdragswijziging geschiedt dan in overeenstemming met artikel 92 van de Grondwet. Een eventueel dan nog lopende goedkeuringsprocedure kan uiteraard wel worden voortgezet.

Wijziging ter versterking van het stemrecht en vertegenwoordiging in het IMF

Essentie van de wijziging

Deze wijziging behelst in essentie twee zaken, zijnde de invoering van de mogelijkheid om Bewindvoerders van grote kiesgroepen toe te staan een extra plaatsvervanger te benoemen, en het verhogen van de basisstemmen. Beide wijzigingen beogen de invloed en vertegenwoordiging van lidstaten met een klein stemgewicht te vergroten en te verbeteren. Voorgesteld wordt om voor Bewindvoerders van grote kiesgroepen, die een groot aantal lidstaten met een klein stemgewicht vertegenwoordigen, de mogelijkheid in het leven te roepen een extra plaatsvervanger te benoemen. Dit voorstel kan bijdragen aan een verbetering van de vertegenwoordiging van deze lidstaten. Hoewel per vergadering op elk moment maar één vertegenwoordiger van de kiesgroep het woord voert, hebben lidstaten met een klein stemgewicht door het benoemen van een extra plaatsvervanger vaker (of überhaupt) toegang tot deze positie. Kleine landen kunnen, doordat er een extra plaatsvervanger kan worden benoemd in kiesgroepen met veel leden, vaker een plaatsvervanger leveren. Er is een roulerend systeem. Ze zijn dus vaker aan de beurt om de plaatsvervanger te leveren.

De Raad van Bestuur heeft verder besloten, dat na de inwerkingtreding van deze wijziging Bewindvoerders die meer dan 19 lidstaten vertegenwoordigen een tweede plaatsvervanger krijgen. Dit zou de beide Afrikaanse bewindvoerders het recht geven om een extra plaatsvervanger te benoemen.

Alle lidstaten van het IMF krijgen een aantal stemmen toebedeeld op grondslag waarvan het stempercentage wordt bepaald. Er bestaan twee soorten stemmen, te weten de basisstemmen en quotum gebaseerde

stemmen. Alle lidstaten krijgen evenveel basisstemmen, ongeacht de grootte van de lidstaat. Het aantal quotum gebaseerde stemmen dat een lidstaat krijgt, hangt af van de IMF-quotum van de betreffende lidstaat. Het quotum van een lidstaat hangt grofweg samen met de grootte van een economie, waardoor lidstaten met een grote economie een groter stem-aandeel hebben dan lidstaten met een kleinere economie. De wijziging behelst een verdrievoudiging van het aantal basisstemmen, hetgeen een nivellerend effect heeft. Daarbij moet wel gezegd worden dat het aantal basisstemmen slechts een klein percentage (5,502%) uitmaakt van het totaal aantal stemmen, maar dat voor landen met een kleine economie vooral het aantal basisstemmen hun stemgewicht bepaalt. De voorgestelde wijziging legt, naast de verhoging van het aantal basisstemmen, de verhouding tussen basis- en quota gebaseerde stemmen vast. Dit voorkomt dat het stemgewicht van de lidstaten met een kleine economie verwatert bij toekomstige uitbreidingen van het aantal quota gebaseerde stemmen.

Artikelsgewijze toelichting

De wijziging van artikel XII, sectie 3, onderdeel (e), schept ruimte voor het benoemen van een tweede plaatsvervanger voor een Bewindvoerder die meer dan een door de Raad van Bestuur te bepalen aantal lidstaten vertegenwoordigt. De Raad van Bestuur heeft overigens al bepaald dat de grens waarbij een bewindvoerder recht zou krijgen op een extra plaatsvervanger ligt bij de vertegenwoordiging van 19 lidstaten. Dit wordt echter niet vastgelegd in de Overeenkomst.

De wijziging van artikel XII, sectie 5, onderdeel (a), stelt het totaal aantal basisstemmen vast op 5,502 % van het totaal aantal stemmen. Dit totaal aantal stemmen bestaat uit zowel basis- als quota gebaseerde stemmen. Als de wijziging in werking treedt, resulteert dat in een verdrievoudiging van de basisstemmen.

De wijziging van de tweede paragraaf van schema L (*Trb.* 1991, 70) zorgt ervoor dat de stemmen van geschorste leden meetellen bij het bepalen van het aantal basisstemmen. Zo wordt voorkomen dat de schorsing van een lidstaat effect heeft op het aantal basisstemmen.

Wijziging ter verruiming van het beleggingsmandaat van het IMF

Essentie van de wijziging

Deze wijziging verruimt het beleggingsmandaat van het IMF en brengt deze in lijn met de beleggingsmandaten van andere internationale financiële instellingen. Het doel van deze verruiming is dat het IMF een hoger rendement kan halen op zijn beleggingen. Volgens het huidige beleggingsmandaat mag het IMF alleen beleggen in staatsobligaties en obligaties van andere internationale financiële instellingen. Deze beperking drukt het rendement van de beleggingen van het IMF.

De wijziging heft deze beperking van het beleggingsmandaat op. In plaats daarvan kunnen er met 70% van de stemmen regels afgesproken worden volgens welke het IMF middelen die op de beleggings- en speciale uitkeringsrekening staan kan beleggen. Totdat er nieuwe regels afgesproken zijn, blijven de huidige regels gelden.

Hoewel het niet mogelijk is om voor de inwerkingtreding van deze wijziging al nieuwe regels af te spreken, is het College van Bewindvoerders wel al drie grondbeginselen overeengekomen die leidend moeten zijn bij het opstellen van de regels.

Ten eerste moet het College van Bewindvoerders een centrale rol krijgen bij het bepalen van het beleggingsbeleid en het controleren van de uitvoering daarvan. De bepaling van het beleggingsbeleid zal enkel betrekking hebben op de randvoorwaarden, de kaders, de soort

producten, de te nemen risico's en niet op de daadwerkelijk te maken individuele beleggingskeuzes. De kennis van het College van Bewindvoerders van niet-publieke informatie over individuele landen, marktpartijen of andere spelers mogen door het College niet worden meegewogen. Ervaringen van de huidige financiële en economische crisis zullen uiteraard wel degelijk worden meegewogen in het door het College van Bewindvoerders goed te keuren beleggingsbeleid.

Ten tweede moet het beleggingsbeleid rekening houden met het mandaat van het IMF, de beleggingsdoelstellingen, de inkomensbehoefte, de risico's en het investeringsbeleid van andere publieke instellingen. Er moeten voldoende reserves en liquiditeit zijn en de mate van risico moet beperkt blijven.

Ten derde moeten de regels waarborgen dat het IMF bij het beleggen geen gebruik maakt van niet-publiek bekende informatie waarover het IMF beschikt. Zoals reeds eerder genoemd, mag het IMF geen gebruik maken van niet-publieke informatie bij het maken van beleggingsbeslissingen. Daarnaast bepaalt deze wijziging dat de boekwinst, die zich voordoet in geval van de verkoop van goud¹, wordt gestort op de beleggingsrekening van het IMF. Het IMF is van plan om 403 000 kg goud, dat gekocht is na de tweede wijziging van de Overeenkomst, te verkopen. Een bedrag ter waarde van de boekwinst van deze verkoop zou daarna belegd kunnen worden, zodat het IMF het reële rendement kan gebruiken als inkomstenbron. Op de bijeenkomst van de G-20 te London van 2 april 2009 is afgesproken dat de opbrengst van goudverkoop in beginsel mede zal worden ingezet voor subsidiëring van de kredietverlening aan lage-inkomenslanden. Daartoe heeft de G20 opgeroepen vanwege de financiële en economische crisis. Door de opbrengsten minder conservatief te beleggen kan de kredietverlening aan lage-inkomenslanden worden vergroot.

Door deze verruiming van het beleggingsmandaat kan een betere afweging worden gemaakt wat de beste/gewenste rendement/risico-verhouding is. Er zijn nu geen belemmeringen meer dat bepaalde beleggingen niet mogen. Het wordt nu bij voorbeeld mogelijk dat het IMF in aandelen gaat investeren, hoewel tot nu toe nog niet daartoe is besloten. Op deze wijze kan het IMF zijn afhankelijkheid van de marges op uitstaande leningen verminderen. Zo kan er een eind worden gemaakt aan de vreemde situatie dat het IMF in geldnood raakt op het moment dat de wereldeconomie in goede staat verkeert en er dus (bijna) geen IMF leningen uitstaan.

Artikelsgewijze toelichting

De wijziging van artikel XII, sectie 6, onderdeel (f), onder (iii), verwijdt de voorwaarde dat het IMF middelen op de beleggingsrekening moet investeren in staatsobligaties of obligaties van andere internationale financiële instellingen. Ook wordt de bepaling dat het IMF toestemming moet vragen aan een lidstaat om een transactie te doen in zijn valuta afgeschaft. Daarvoor komt in de plaats de bepaling dat het IMF met een 70% meerderheid regels voor het beleggen van de middelen op de beleggingsrekening kan bepalen. Deze regels hoeven niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met de regels voor beleggingen van middelen op de speciale uitkeringsrekening.

De wijziging van artikel XII, sectie 6, onderdeel (f), onder (vi), verwijdt de bepaling dat het IMF met 70% meerderheid regels voor de administratie van de beleggingsrekening bepaalt. Deze bepaling wordt overbodig als de wijziging van artikel XII, sectie 6(f)(iii), in werking treedt. Daarin wordt bepaald dat het IMF met een 70% meerderheid regels voor het beleggen van de middelen op de beleggingsrekening kan bepalen. Dit omvat ook de administratie.

De wijziging van artikel V, sectie 12, onderdeel (h), verwijdt de

¹ In het kader van de hervormingen bij het IMF is afgesproken dat een deel van de goudvoorraad wordt ingezet om inkomen te genereren (=verkopen).

voorwaarde dat het IMF middelen op de speciale uitkeringsrekening moet investeren in staatsobligaties of obligaties van andere internationale financiële instellingen. Ook wordt de bepaling afgeschaft dat het IMF toestemming moet vragen aan een lidstaat om een transactie te doen in zijn valuta. Daarvoor komt in de plaats de bepaling dat de leden met een 70% meerderheid regels voor het beleggen van de middelen op de speciale uitkeringsrekening kunnen bepalen. Deze regels hoeven niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met de regels voor beleggingen van middelen op de beleggingsrekening.

Het nieuwe onderdeel (k) van sectie 12 van artikel V, bepaalt dat bij de verkoop van goud dat is gekocht na de inwerkingtreding van de tweede wijziging van de Overeenkomst (1 april 1978), een bedrag equivalent aan de boekwinst wordt gestort op de beleggingsrekening. Een bedrag equivalent aan de boekwaarde van het verkochte goud worden volgens dit artikel op de algemene reserverekening gestort. Mocht de goudverkoop plaatsvinden vóórdat deze wijziging in werking treedt, dan bepaalt dit onderdeel dat bij inwerkingtreding van deze wijziging als nog een bedrag equivalent aan de boekwinst van die verkoop overgeboekt wordt van de algemene reserverekening op de beleggingsrekening.

Koninkrijkspositie

Aangezien de Overeenkomst voor het gehele Koninkrijk geldt, wordt de goedkeuring van de twee wijzigingen voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

De regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba achten medegedeling van deze wijzigingen voor hun land wenselijk. De wetgeving in deze landen behoeft daartoe niet aangepast te worden.

De Minister van Financiën,
W. J. Bos

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen